

Krajobraz powęglowy nową szansą dla naszego regionu

KATOWICE: Baza danych o obiektach poprzemysłowych jest szansą na ich nowe wykorzystanie.

JOLANTA TALARCZYK
jtalarczyk@gornicza.com.pl

Ponad 100 osób uczestniczyło w Międzynarodowej Konferencji pt. „Krajobraz zbudowany na węglu. Intelktualna i artystyczna perspektywa różnorodności krajobrazów w regionach poprzemysłowych”, która pod medialnym patronatem „Trybuny Górniczej” odbyła się w Katowicach w dniach 14 i 15 maja. Była ona jednym z efektów międzynarodowego projektu COAL Unii Europejskiej Kultura 2007–2013, realizowanego przez Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach, Akademię Sztuk Pięknych w Katowicach, Musée d'Histoire Naturelle et Ethnographique w Lille (Francja) oraz Stiftung Industriedenkmalpflege und Geschichtskultur w Dortmundzie (Niemcy).

– Najcenniejszym elementem tego projektu są takie właśnie spotkania, możliwość wymiany poglądów i doświadczeń, inspiracja do poszukiwani własnych rozwiązań problemów występujących w regionach o podobnej, gospodarczej przeszłości – powiedział „TG” Jan Skowronek, dyrektor Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach.

Plastyczne wypowiedzi i debata

Kilkonastu artystów z regionów uczestniczących w projekcie COAL, po trzech studialnych podróżach przygotowało plastyczne wypowiedzi, które są prezentowane w Polsce, Francji i Niemczech. Zarówno z tych artystycznych wizji, jak i również z katowickiej debaty wynika, że poprzemysłowe regiony mają szansę na zrównoważony rozwój. Jeżeli się jej nie wykorzystają, to

Claus Stiens prezentuje pionierski projekt – Fundacja Ochrony Zabytków Industrialnych i Dziedzictwa Kulturowego Zagłębia Ruhry.

nastąpi ich degradacja. COAL, czyli w tłumaczeniu: Od karbonu do krajobrazu postindustrialnego, to prezentacja zmian zachodzących w starych regionach przemysłowych Europy – Nord-Pas de Calais, Zagłębia Ruhry i Górnego Śląska. Dawne francuskie zagłębie węglowe Nord-Pas de Calais prawdopodobnie wkrótce zostanie wpisane na światową listę dziedzictwa UNESCO.

– We Flandrii przygoda z górnictwem węglowym trwała 236 lat. Efektem tego jest to, że mamy dziś pięć poziomów wód podziemnych.

Gdybyśmy przestali pompować wodę, to 300 tysięcy ludzi straciłoby dach nad głową. Musimy szukać odpowiedzi na pytanie, jaki rodzaj krajobrazu chcemy mieć za trzydzieści lub trzysta lat – wyjaśniał prof. Francis Meilber z Uniwersytetu Lille (Francja).

Należy rewitalizować

Przestrzeń jest ograniczona i choćby z tego powodu należy rewitalizować regiony poprzemysłowe. Wielokrotne wykorzystanie obiektów niepotrzebnych już przemysłowi służy przyrodzie, oszczędza te-

reny zielone. Ma także znaczenie gospodarcze, społeczne, przestrzenne.

– W ramach opracowanego Wojewódzkiego Programu Przekształceń Terenów Poprzemysłowych i Zdegradowanych dla województwa śląskiego został stworzony system waloryzacji pod kątem ich potencjału dla realizacji różnych funkcji. Jest to wsparcie dla samorządów w gospodarowaniu terenami w celu ich wtórnego wykorzystania – mówiła dr Anna Starzewska-Sikorska z Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych.

Pomnik akustyczny

UTA C. SCHMIDT
FUNDACJA OCHRONY ZABYTKÓW
INDUSTRIALNYCH
I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
DORTMUND (NIEMCY)

W Eving, dzielnicy Dortmundu znajdującego się w Zagłębiu Ruhry w 2003 roku powstał projekt stworzenia pomnika akustycznego. 10 lat po zamknięciu i likwidacji kopalni przycichł krajobraz. Byli górnicy zaczęli się domagać przywrócenia oryginalnego sygnału, który przez ponad 100 lat wyznaczał rytm codziennego życia i pracy. Okazało się, że to co dla nich było oczywiste, było nie do przyjęcia dla architektów i planistów, którzy twierdzili, że akustyczna wizytówka miast odstraszy inwestorów. Rola dźwięku dla ucha jest bardzo różna, a słyszenie jest w pewnym sensie procesem historycznym. Społeczność górnicza nie zdawała sobie sprawy, że jest różna wrażliwość akustyczna. Z tego powodu zlikwidowano dzwony kościelne we Francji. W przestrzeni publicznej konieczne są kompromisy, w tym przypadku wynegocjowano, że sygnał dźwiękowy oznajmiający kiedyś początek i koniec dnia w kopalni będzie emitowany trzy razy dziennie o godzinach 8, 13, 18. TAJ.